

§ 274

Turvapaikanhakijoiden ja paperittomien henkilöiden palvelutarpeita koordinoivan työryhmän selvitys

HEL 2017-004726 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti käsitellä esityslistan asian 32 kokouksen toisena asiana.

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli Ilkka Haahtela. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen paperittomiin henkilöihin liittyvistä haasteista, palvelutarpeista ja toimenpiteistä.

Esittelijän perustelut

Kaupungin eri virastojen aloitteesta tehtiin keväällä 2017 esitys työryhmästä, joka koordinoisi turvapaikanhakijoiden ja paperittomien palvelutarpeita Helsingissä. Kaupunginjohtaja päätti työryhmän perustamisesta johtajistokäsittelyssä 3.5.2017, § 40. Työryhmän tehtävänantona oli kartoittaa turvapaikanhakijoiden ja paperittomien henkilöiden tuomia haasteita ja palvelutarpeita ja tehdä esitys kaupungin yhteisistä linjauksista niihin vastaamiseksi. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli valmistella asiassa tarvittavia ohjeita tai esityksiä yhteistyötarpeista muiden kaupunkien, järjestöjen ja valtion kanssa.

Työryhmän helmikuussa 2018 valmistuneessa selvityksessä on kuvattu paperittomille henkilöille tarjottavat palvelut Helsingissä, palvelujen järjestämiseen liittyvää lainsäädäntöä, sosiaali- ja terveystoimialan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan linjauksia tai linjaustarpeita sekä valtion ohjeistuksia ja politiikkaohjelmia. Selvitys tarkastelee paperittomuutta myös eurooppalaisten kaupunkien käytänteiden, turvallisuuden, pääkaupunkiseudun yhteistyön sekä vapaaehtoisen paluumuuton näkökulmasta. Työryhmän selvityksessä on arvioitu kaupunginvaltuuston 29.11.2017, § 426 hyväksymät paperittomiin henkilöihin liittyvät toimitaesitykset ja otettu ne huomioon selvityksen toimenpiteissä sekä ohjeistus- ja linjaustarpeissa.

Helsingissä on laittomasti maassa olevia, toisin sanoen paperittomia henkilöitä arviolta noin 1 000. Tämän lisäksi Euroopan unionin alueelta, Romaniasta ja Bulgariasta tulevia niin sanottuja EU-liikkuvia henkilöitä arvioidaan olevan noin 500. Paperittomien henkilöiden määrä voi kaksin- tai kolminkertaistua Helsingissä vuoden 2018 aikana. Tämä johtuu siitä, että kuluvana vuonna noin 8 500 turvapaikanhakijan turvapaikkaprosessi ja valitukset eri oikeusasteissa saadaan päätökseen. Vaikka osa kielteisen päätöksen saaneista turvapaikanhakijoista tullaan palauttamaan, tulee paperittomien henkilöiden määrän kasvuun Helsingissä varautua.

Edunvalvonnan näkökulmasta on tärkeää seurata paperittomien henkilöiden palvelujen käyttöä ja kustannuksia. Haasteena on asiakaskäytien tilastoinnin puute ja se, että kustannuslaskenta perustuu arvioihin. Kaupungin tulee kehittää asiakastietojärjestelmiään siten, että kustannusvaikutuksia pystytään seuraamaan oikea-aikaisesti ja kustannuksista saatavat korvaukset pystytään hakemaan systemaattisesti. Paperittoman asiakkaan tunnistekeino helpottaisi seurantaa. Paperittomille henkilöille tarjottavien palvelujen kokonaiskustannus on tällä hetkellä arviolta 1,2 miljoonaa euroa. Kustannukset voivat nousta 2–4 miljoonaan euroon riippuen siitä, kuinka moni henkilö asettautuu paperittomana Helsinkiin ja ohjautuu palvelujen käyttäjäksi. Tämän lisäksi on varauduttava tulkkaus- ja kääntökustannusten kasvuun.

Kaupungin tulee myös kehittää tiedonkeruuta rakentamalla kokonaiskuvaa paperittomien henkilöiden tilanteesta, keräämällä ilmiöstä tietoa systemaattisesti ja seuraamalla kehitystä koordinoitusti myös asuinalueilla, esimerkiksi jalkautuvan työn keinoin yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Kaupungille tulee määritellä taho, joka ottaa vastuulleen paperittomien henkilöiden tilanteen systemaattisen seurannan. Sosiaali- ja terveystoimiala on luontevin taho.

Löytääkseen kestäviä ratkaisuja tilanteeseensa tulee paperittomille henkilöille olla tarjolla riittävästi oikeudellista neuvontaa. Kun lisäresurs-sitarve on selvitetty, tulee kaupungin varautua suuntaamaan järjestö-avustuksia oikeudelliseen neuvontaan.

Yhteistyötä päiväkeskustoimintojen ja jalkautuvan työn kanssa tulee kehittää niin, että samalla pystytään arvioimaan muun muassa yksityis-majoituksissa yöpymistä ja toisaalta neuvomaan majoitusvaihtoehtoista ja turvallisuusriskeistä.

Valtiolta tarvitaan tarkennukset kiireellisen sosiaalipalvelun kestosta ja sisällöstä, toimeentulon myöntämisestä paperittomille henkilöille sekä välttämättömän hoidon määritelmästä ja kestosta. Vastaanottokeskuk-siin tarvitaan valtakunnallinen paperittomien henkilöiden palveluohjau-sohjeistus. Myös pääkaupunkiseudulla tarvitaan yhdenmukaiset ohjeis-tukset ja toimintaperiaatteet palveluihin ohjaamiseen, jotta palvelun käyttö ei keskittyisi yksinomaan Helsinkiin erityisesti tilanteessa, jossa asiakkuus ei määriyty kotikunnan mukaan.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Paperittomiin henkilöihin liittyvät haasteet, palvelutarpeet ja toimenpi-teet -selvitys
- 2 Paperittomiin henkilöihin liittyvät haasteet, palvelutarpeet ja toimenpi-teet -selvitys

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Kaupungin ulkopuoliset paperit-tomat -työryhmän jäsenet
Paperittomat-työryhmän jäsenet

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Liite 2

Tiedoksi

Paperittomat-työryhmän jäsenet

Päätöshistoria

Kaupunginkanslia Kaupunginjohtaja/J 03.05.2017 § 40

HEL 2017-004726 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginjohtaja päätti johtajistokäsittelyssä asettaa työryhmän turvapaikanhakijoiden ja paperittomien henkilöiden palvelutarpeiden koordinoimiseksi kaupungissa. Työryhmän tehtävänä on kartoittaa turvapaikanhakijoiden ja ns. paperittomien henkilöiden tuomia haasteita ja palveluntarpeita ja tehdä esityksensä kaupungin yhteisistä linjauksista niihin vastaamiseksi. Lisäksi työryhmän tehtävänä on valmistella asiassa mahdollisesti tarvittavia ohjeita tai esityksiä yhteistyötarpeista muiden kaupunkien, järjestöjen sekä valtion kanssa.

Työryhmän kokoonpano:

Ilkka Haahtela, maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, Kanslia, pj.

Matti Koskinen, yksikön päällikkö, Kanslia

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, Sote

Taru Neiman, asumisen tuen päällikkö, Sote

Pia Mäkeläinen, sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö, Sote

Mikko Tamminen, psykiatria - ja päihdepalvelujenjohtaja vs., Sote

Crister Nyberg, ohjauspalveluiden päällikkö, Opev

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, Opev

Kaupunginkanslian maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut osoittaa työryhmään tarvittavan sihteerityövoiman.

Lisäksi kaupunginjohtaja päätti kutsua työryhmän jäseneksi edustajat Helsingin diakonissalaitokselta sekä Suomen Mielenterveysseurasta.

Vielä kaupunginjohtaja päätti pyytää Helsingin poliisilaitosta nimeämään työryhmään jäsenensä.

Työryhmä tulee työnsä aikana kuulla tarpeellisiksi katsomiaan asiantuntijoita.

Päätöksen perustelut

Kaupunginkanslia järjesti 15.3. kokouksen turvapaikkahakijoihin liittyvien huolenaiheiden kartoittamiseksi. Kokouksessa nousi esille tarve kaupunkitasoiselle työryhmälle.

Työryhmään nimettävät jäsenet on valittu asemansa ja asiantuntemuksensa perusteella.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Työryhmän on toiminnassaan noudatettava kaupunginhallituksen 10.5.2010 antamaa ohjetta tilapäisistä toimitilista.

Lisätiedot

Kristina Westerholm, asiantuntija, puhelin: 310 25143
kristina.westerholm(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566